

на глава от царевичата (ржжта достига по значителни размѣри само въ два окръга — Т.-Пазарджикский и Кюстендилский), първо мѣсто заема Ломский окръгъ — 398 килограма на глава, а послѣдно — Шуменский и Сливенский. Окръзи, въ които чистия сборъ отъ царевичата съставлява 200 и повече килограма на глава съ шестъ, а именно: Видинский, Вратчанский, Ломский, Плевенский, Свищовский и Хасковский; въ четири окръга: Ловченский, Руссенский, Севлиево и Търновский, производимото се количество царевича се колебае мѣжду 100 и 200 килограма на глава, а въ останалитѣ 12 — мѣжду 40 и 100 килограма. Излиза, че най-много царевича произвежда Крайдунавската равнина, по-малко — сѣверо-источната част на Княжеството и простиращий се по срѣдата на Южна България поясъ, а най-малко — югозападния каятъ на България и балканския поясъ.

За да завършимъ съ разгледването на производството отъ хлѣбнитѣ храни, остава да видимъ още, въ каква мѣра тия храни удовлетворяватъ населението съ хлѣбъ, или иначе казано, каква частъ отъ хранитѣ (пшеница, ржжъ и царевича, безъ нужното количество за семе), които се произвеждатъ въ страната се консумира отъ населението и каква остава или изнася на вънъ.

Единствения способъ за опрѣдѣление на това, т. е. способъ за изсѣдване размѣра на консомацията у насъ е, да сравнимъ производството отъ предназначениятъ за хлѣбъ на населението зърнени храни съ баланса отъ износа и вноса отъ тия сжитиѣ. Това сравнение, като се има прѣдъ видъ, че стъпенята на урожая въ разнитѣ години бива различна, а освѣнъ това, че и износа, въ зависимостъ отъ цѣнитѣ на житата бива тоже нееднакъвъ по години, ще ни даде, безъ съмнение, по-вѣрни, или по-добри, по-блиски до истината резултати, когато то става съ производство и износъ, не само отъ една година, но отъ нѣколко; т. е. сравнение на едно срѣдно производство съ такъвъ единъ износъ отъ единъ нѣколкогодишенъ периодъ. Свѣдения за износа отъ разнитѣ видове храни, срѣдния изводъ отъ които ще може да ни послужи въ прѣдмѣтното сравнение, имаме вече за цѣли десетъ години, а именно отъ началото на 1886 година, отъ която датира нашата (на Съединена България) статистика за търговията ни съ чуждитѣ държави, до края на 1895 година. Но като вземемъ за основа срѣдния износъ отъ въпроснитѣ десетъ години, би трѣбвало, за да бждемъ по вѣрни въ сравнението, а слѣдователно и съ по блиски до истинната резултати, да вземемъ и производството отъ сжитиѣ години. Но понеже точни свѣдения за производството отъ зърненитѣ храни нѣмаме, освѣнъ за разгледванитѣ четири години, отъ които, както видѣхме, е имало и урожайни и неурожайни; и понеже тѣзи години се намиратъ тъкмо на срѣдата на ония десетъ, за които имаме свѣдения за износа, то, мислимъ, нѣма да бждемъ много далечъ отъ истинната, ако за опрѣдѣлението размѣра на консомацията сравнимъ срѣдното производство отъ четиритѣ години, съ баланса отъ износа и вноса отъ десетитѣ.

Спорѣдъ издаденитѣ отъ Статистическото Бюро волуи за търговията на Княжеството съ чуждитѣ държави, износа отъ пшеницата, ржжта и царевичата за прѣзъ казанитѣ десетъ години е билъ, както слѣдва: